företagarna

Livsmedelsverket
Avdelningen för myndighetsstöd
livsmedelsverket@slv.se

Stockholm	Vår referens	Dnr
2026-11-16	Magnus Johansson	2026/02996

Remissvar avseende förslag till ändringar i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2021:8) om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel

Företagarna är Sveriges största medlemsorganisation för företagare och företräder i huvudsak små- och medelstora företag inom privat sektor med cirka 60 000 medlemmar. Alla branscher finns representerade och medelantalet anställda per företag är 4 – 5 personer.

Livsmedelsverket föreslår ändringar i föreskrifterna om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Förslaget innebär bland annat att flera avgifter för offentlig livsmedelskontroll höjs från och med 2027. Avgiftshöjningarna motiveras huvudsakligen av ökade kostnader för kontrollverksamheten och behovet av att anpassa avgifterna till verksamhetens faktiska kostnader.

För vissa verksamheter föreslås betydande höjningar. Det gäller bland annat kontrollavgifterna för slaktverksamhet, där timavgifterna föreslås öka med omkring 26–30 procent.

Vidare föreslås att avgifterna för vissa kontrollprogram avskaffas till följd av att verksamheten i stället ska finansieras genom anslag. Förslaget omfattar även en författningsteknisk ändring som innebär att bestämmelser om uppgiftsskyldighet flyttas mellan föreskrifterna.

Företagarna har beretts tillfälle att yttra sig över Livsmedelsverkets förslag till ändringar i föreskrifterna och lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Företagarna anser att en effektiv, rättssäker och ändamålsenlig offentlig livsmedelskontroll är av stor betydelse för både konsumenter och företag. Kontrollverksamheten ska bidra till säkra livsmedel och likvärdiga konkurrensförutsättningar, samtidigt som företagens administrativa och ekonomiska bördor begränsas.

Företagarna är emellertid kritiska till de föreslagna avgiftshöjningarna, särskilt de betydande höjningarna inom slaktverksamheten. Det är angeläget att avgifterna inte enbart speglar myndighetens kostnadsutveckling utan också bygger på en effektiv och proportionerlig kontrollverksamhet.

Företagarna anser vidare att konsekvenserna för mikro- och småföretag behöver analyseras närmare. Höjda kontrollavgifter riskerar att särskilt drabba mindre verksamheter, där avgifterna kan utgöra en betydande andel av företagets kostnader.

Företagarna tillstyrker förslaget att avskaffa avgifterna för de kontrollprogram som i stället ska finansieras genom anslag. Företagarna har inte heller några invändningar mot den föreslagna författningstekniska ändringen, förutsatt att den inte innebär ytterligare administrativa skyldigheter för företagen.

Företagarnas synpunkter

Avgiftshöjningar och behovet av en effektiv kontrollverksamhet

Företagarna anser att avgifter för offentlig kontroll ska vara transparenta, förutsebara och proportionerliga i förhållande till den kontroll som utförs. Det är samtidigt av central betydelse att avgifterna grundas på en kostnadseffektiv myndighetsutövning.

Att kostnaderna för Livsmedelsverkets verksamhet har ökat innebär inte per automatik att motsvarande kostnadsökningar bör föras över på företagen. Innan avgifterna höjs bör det tydligt framgå vilka möjligheter till effektiviseringar, förenklingar och förbättrade arbetsmetoder som har prövats.

Det är särskilt angeläget mot bakgrund av de betydande avgiftshöjningar som föreslås för vissa verksamheter. En höjning av timavgifterna med omkring 26–30 procent innebär en påtaglig kostnadsökning för berörda företag. Företagarna anser att så omfattande förändringar kräver en särskilt tydlig motivering och en noggrann analys av vilka konsekvenser de får för företagens verksamhet.

Det bör även framgå hur myndighetens indirekta kostnader fördelas och vilka åtgärder som har vidtagits för att begränsa dessa. Företagen ska inte behöva bära kostnader som uppstår till följd av ineffektiva administrativa processer eller bristande samordning inom myndigheten.

Företagarna anser därför att Livsmedelsverket behöver tydligare redovisa vilka effektiviseringsåtgärder som har genomförts eller övervägts innan de föreslagna avgiftshöjningarna beslutas.

Konsekvenser för småföretag och konkurrensen

Företagarna vill särskilt framhålla vikten av att beakta mikro- och småföretagens förutsättningar vid utformningen av avgiftssystemet.

Mindre livsmedelsföretag har ofta begränsade ekonomiska och administrativa resurser. Till skillnad från större företag har de inte samma möjligheter att fördela fasta kostnader över stora produktionsvolymer eller att hantera återkommande kostnadsökningar.

Det gäller inte minst mindre slakterier, vilthanteringsanläggningar och andra småskaliga livsmedelsproducenter. För dessa verksamheter kan höga kontrollavgifter få en direkt påverkan på lönsamheten och möjligheten att fortsätta bedriva verksamheten.

Avgiftshöjningar kan också påverka konkurrensförutsättningarna mellan företag av olika storlek. Om kontrollkostnaderna får en oproportionerligt stor betydelse för mindre verksamheter riskerar detta att försvåra nyetableringar och bidra till en ökad koncentration på marknaden.

Det kan i förlängningen få negativa konsekvenser för konkurrensen, den lokala livsmedelsproduktionen och företagsamheten på landsbygden.

Företagarna anser att konsekvensutredningen behöver kompletteras med en tydligare analys av hur de föreslagna avgiftshöjningarna påverkar företag av olika storlek. Det bör särskilt framgå hur avgifterna förhåller sig till verksamheternas omfattning och vilka samlade ekonomiska konsekvenser förslagen får för de minsta företagen.

Proportionalitet och förutsebarhet i avgiftssystemet

En grundläggande utgångspunkt bör vara att offentlig kontroll genomförs på ett riskbaserat och proportionerligt sätt. Företag som bedriver verksamhet med låg risk och som uppvisar god regelefterlevnad bör inte belastas med mer omfattande kontroll eller högre kostnader än vad som är motiverat.

Företagarna vill understryka att kontrollavgifternas storlek inte kan bedömas isolerat från hur kontrollverksamheten bedrivs. Även kontrollernas omfattning, tidsåtgång och administrativa hantering har stor betydelse för företagens samlade kostnader.

Det är därför angeläget att Livsmedelsverket kontinuerligt arbetar för att effektivisera kontrollverksamheten och säkerställa att företagen inte belastas med onödiga kostnader.

Företagarna anser också att avgiftssystemet måste vara förutsebart. Företagen bör i rimlig utsträckning kunna bedöma vilka kontrollkostnader som kan uppkomma och på vilka grunder avgifterna beräknas. Detta är särskilt viktigt för mindre företag med begränsade ekonomiska marginaler.

Finansiering av kontrollprogram

Företagarna välkomnar förslaget att avskaffa avgifterna för de kontrollprogram som framöver ska finansieras genom anslag.

Det är positivt att finansieringen av offentlig kontroll ses över och att verksamheter med ett bredare samhällsintresse inte nödvändigtvis finansieras genom särskilda avgifter från enskilda företag.

Företagarna anser att det finns anledning att även fortsättningsvis pröva vilka delar av kontrollverksamheten som bör finansieras genom avgifter respektive anslag, inom de ramar som följer av EU-rätten.

Det är samtidigt viktigt att förändringen innebär en faktisk kostnadsminskning för berörda företag och att kostnaderna inte i stället förs över till andra delar av avgiftssystemet.

Företagarna tillstyrker förslaget i denna del.

Administrativa skyldigheter och regelförenkling

Företagarna har inga invändningar mot den föreslagna flytten av bestämmelser om uppgiftsskyldighet mellan föreskrifterna, under förutsättning att ändringen inte innebär några utökade administrativa krav på företagen.

Företagarna vill samtidigt framhålla vikten av att myndigheternas informationsinhämtning utformas så att företagens administrativa bördor begränsas.

Uppgifter som redan finns tillgängliga hos myndigheter bör så långt som möjligt återanvändas i stället för att begäras in på nytt. Digitalisering och förbättrad informationsdelning mellan myndigheter bör användas för att förenkla företagens kontakter med kontrollmyndigheterna.

Regelförenkling bör vara en integrerad del av arbetet med att utveckla den offentliga livsmedelskontrollen.

Avslutande synpunkter

Företagarna vill avslutningsvis understryka att en väl fungerande offentlig livsmedelskontroll är viktig för att upprätthålla förtroendet för livsmedelsmarknaden och säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor.

Det är emellertid avgörande att kontrollverksamheten bedrivs effektivt och att avgifterna inte innebär en större belastning för företagen än vad som är nödvändigt.

Företagarna anser att de föreslagna avgiftshöjningarna, särskilt inom slaktverksamheten, behöver underbyggas ytterligare och att konsekvenserna för berörda företag behöver analyseras närmare innan de genomförs. Det gäller inte minst konsekvenserna för mikro- och småföretag och risken för försämrade konkurrensförutsättningar.

Företagarna avstyrker därför de föreslagna avgiftshöjningarna i nuvarande utformning. Företagarna tillstyrker samtidigt förslaget om anslagsfinansiering av kontrollprogrammen och har inga invändningar mot den författningstekniska ändringen av uppgiftsskyldigheten.

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Magnus Johansson
Konkurrens- och upphandlingsexpert
Företagarna